

บทที่ 7

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาการอนุรักษ์ชุมชนตามแนวทางการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์ในเอเชีย กรณีของชุมชนตลาดเก่าสามชุก สามารถสรุปผลการศึกษาได้ 3 ส่วน คือ ส่วนแรก กล่าวถึงข้อจำกัดและโอกาสและข้อจำกัดของชุมชนในการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์ ซึ่งจะยกนำเสนอเป็นประเด็นย่อยคือ ประเด็นด้านลักษณะประชากร และสรุปผลการศึกษาตามประเด็นการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์ในเอเชียตาม 4 ประเด็นหลักของ ICCROM ส่วนที่สอง จะเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์ระหว่างเทศบาล องค์กรทางชุมชน และประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ และส่วนที่สาม เป็นส่วนของการเสนอแนะ จะเป็นการชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องในการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์ของสามชุกที่ควรนำมาพิจารณาและนำมาใช้ในการจัดการพื้นที่ ตลอดจนความคิดเห็นที่ได้จากกลุ่มประชากรที่ทำการตอบแบบสอบถามทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ศึกษา อันเกี่ยวข้องกับการมองสภาพปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์สามชุกให้ประสบผลสำเร็จ

7.1 โอกาสและข้อจำกัดของชุมชนในการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์

การสรุปโอกาสและข้อจำกัดในการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์ จะแบ่งการนำเสนอเป็น 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรก ด้านลักษณะประชากร ประเด็นที่สองเป็นการสรุป 2 สรุปผลการศึกษาตามประเด็นการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์ในเอเชีย 4 ด้าน พร้อมทั้งนำเสนอการสรุปในรูปแบบตาราง

7.1.1 โอกาสและข้อจำกัดด้านลักษณะประชากร

โอกาส : โอกาสด้านลักษณะประชากรของสามชุก มีในแง่ของลักษณะการอยู่อาศัย อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการอยู่อาศัย และการนับถือศาสนา โดยพบว่า ประชากรในชุมชนส่วนมากใช้ชีวิตอยู่กันแบบครอบครัวทำให้มีความสนใจในสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับชุมชนมากกว่าและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านค่อนข้างสูง ทั้งยังมีระยะเวลาการอยู่อาศัยยาวนานมากกว่า 50 ปี ชี้ให้เห็นว่าเป็นคนเก่าแก่ที่มีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ในตลาดเก่า ซึ่งเป็นข้อดีที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการอนุรักษ์ เพราะคนที่อยู่อาศัยในพื้นที่มาเป็นเวลานานจะทราบความเป็นมาของชุมชน และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน มีความห่วงหาพันและใส่ใจต่อความเป็นอยู่ของลูกหลานหรือวิถีชีวิตของตน และมีเพื่อนบ้านและญาติพี่น้องในชุมชนมาก มีความคุ้นเคยและต้องการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนมากกว่าผู้ที่เข้ามาอยู่ใหม่ การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้ง่ายขึ้น ในส่วนของอาชีพและรายได้พบว่า

ส่วนมากมีอาชีพดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่แรกเริ่มทำให้มีความถนัดในงานและยังคงมีรูปแบบของวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ส่งผลให้ชุมชนเก่ามีความแท้ในเรื่องของกิจกรรมที่ต่อเนื่องกันมาไม่ขาดสาย ตลอดจนรายได้ของประชากรในพื้นที่ที่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก และในอนาคตมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น จากการที่มีโครงการอนุรักษ์เข้ามาในพื้นที่อีกด้วย นอกจากนี้โอกาสในด้านการนับถือศาสนาพบว่าประชาชนทั้งหมดในชุมชนนับถือศาสนาพุทธ ซึ่งถือเป็นโอกาสที่ดีของชุมชนที่ประชาชนนับถือศาสนาเดียวกันเพราะย่อมจะมีพื้นฐานด้านความเชื่อที่เหมือนกัน จะทำให้แนวคิดด้านต่างๆ มีความแตกต่างกันน้อยลง ความง่ายในการทำงาน หรือการร่วมกิจกรรมกันในชุมชนจะมีมากขึ้น และมีความสามัคคีกันมากขึ้น ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการเมือง

ข้อจำกัด : ข้อจำกัดด้านลักษณะประชากรมีในแง่ของ ระดับการศึกษา อายุและเพศ ลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัย และสถานภาพในชุมชน ซึ่งพบว่าประชากรมีระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับประถมศึกษา ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ต่ำ อาจเนื่องมาจากประชาชนส่วนมากมีอายุมากแล้ว และเป็นวัยกลางคน จึงทำให้สัดส่วนของผู้ที่มีการศึกษาในชั้นประถมศึกษามีมากกว่าเพราะในสมัยก่อนโอกาสทางการศึกษามีน้อยจึงทำให้ประชากรมีการศึกษาค่ำ ซึ่งอาจจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมและความต้องการในการพัฒนาต่างๆ ในชุมชน ทั้งยังมีผู้หญิงมากกว่า ซึ่งจะเห็นได้จากพีรามิดแสดงลักษณะประชากรของชุมชนตลาดเก่าสามชุกที่มีวัยสูงอายุเพศหญิงมาก ทำให้มีประชากรในวัยแรงงานหรือวัยหนุ่มสาวและวัยเด็กน้อย นับเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาชุมชนต่อไป นอกจากนี้ลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัยของประชากรส่วนมากยังเป็นเช่าที่อยู่อาศัยมีเพียงจำนวนน้อยที่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย จึงทำให้ไม่สามารถมีสิทธิ์ขาดในการตัดสินใจหรือลงมือปรับปรุงซ่อมแซมอาคารหรือพัฒนาอาคารที่อยู่อาศัย ตลอดจนไม่มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาอาคารที่อยู่อาศัยเนื่องจากไม่มีความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของ จึงเป็นการยากที่จะทำการพัฒนาอาคารให้มีสภาพที่ดีขึ้นและเหมาะสมตามโครงการอนุรักษ์โดยความร่วมมือกันของทั้งผู้เช่าและเจ้าของอาคาร อีกประการคือ ส่วนมากประชาชนมีสถานภาพเป็นสมาชิกชุมชน มีเพียงส่วนน้อยที่เข้าไปเป็นคณะกรรมการชุมชนหรือองค์กร หรือเป็นหัวหน้าองค์กรหรือชุมชน ดังนั้นโอกาสเข้าร่วมในการตัดสินใจในการบริหารจัดการชุมชนยังคงมีไม่มากนัก ซึ่งนับเป็นข้อจำกัดในเรื่องของการมีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นอีกประการหนึ่ง

7.1.2 สรุปผลการศึกษาตามประเด็นการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์ในเอเชียตาม

4 ประเด็นหลักของ Herbert

โอกาสและข้อจำกัดในการบริหารจัดการชุมชนประวัติศาสตร์ของพื้นที่ตลาดเก่าสามชุกสามารถสรุปตามประเด็นการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์ในเอเชีย ซึ่งมีทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่ส่งผลต่อเมือง

โอกาส : พบว่าชุมชนตลาดเก่าสามชุกเป็นชุมชนที่มีมรดกทางงานช่างท้องถิ่น ถึง 13 ด้าน และเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และเป็นส่วนช่วยในการส่งเสริมบรรยากาศของชุมชนประวัติศาสตร์ มีการประกอบการอยู่จนถึงปัจจุบันและมีการสืบทอดถึง 6 ด้าน นอกจากนี้หน่วยงานและองค์กรในท้องถิ่นยังมีแผนงานและโครงการส่งเสริมให้เกิดการรักษางานช่างท้องถิ่นด้วย และสำหรับในด้านนโยบายและโครงการที่ช่วยให้เกิดการรักษากายภาพที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์นั้น พบว่าองค์กรทางชุมชนมีการนำคุณค่าของเมืองมาใช้ในการรักษาพื้นที่ประวัติศาสตร์หลายโครงการเช่น การจัดทำผังการท่องเที่ยว เพื่อแสดงจุดที่มีความโดดเด่นทางคุณค่าประวัติศาสตร์ โครงการจัดทำบ้านพิพิธภัณฑ์ชุมชน และโครงการส่งเสริมให้บ้านของประชาชนที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ค่อนข้างสูงเข้าร่วมเป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อให้พื้นที่ตลาดเก่าทั้งหมดเป็นพิพิธภัณฑ์เชิงวิถีชีวิต นอกจากนี้ประชาชนในชุมชนยังให้ความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมสูง

ซึ่งทั้งหมดนี้ถือเป็น โอกาสของชุมชนและการบริหารจัดการด้านการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ของเมือง

ข้อจำกัด : พบว่าช่างที่ยังคงมีเป็นงานช่างที่ประกอบชิ้นงานแบบโครงสร้างเล็กๆ และเป็นของบริโภคมากกว่า ไม่สาหรือเรียกว่าเป็นภาคการผลิตและการค้ามากกว่า ไม่สามารถรักษาได้ ไม่มีงานช่างที่เกี่ยวข้องกับการสืบทอดงานสถาปัตยกรรมในชุมชน โอกาสในการรักษาเอกลักษณ์ทางอาคารมีค่อนข้างยาก และชุมชนมีการใช้ประโยชน์พื้นที่ริมน้ำลดลง ทำให้มีการเปลี่ยนกายภาพทำน้ำเก่าและมีการทำเขื่อนทางเดินริมน้ำสร้างด้วยคอนกรีตตลอดแนวแม่น้ำ เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศริมน้ำแบบเก่าไปมาก นอกจากนี้การรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในการรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนมีน้อยมาก

2. ด้านคุณค่าหรือลักษณะของเมืองประวัติศาสตร์ที่ดึงดูดใจผู้คน

โอกาส : พบว่าประชาชนในชุมชนมีอาชีพดั้งเดิมที่มีการสืบทอด ส่งผลให้มีความแท้ด้านกิจกรรมของชุมชนทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนไม่เปลี่ยนแปลงไปมาก ตำแหน่งที่ตั้งมีความดั้งเดิม และเป็นชุมชนที่มีการคมนาคมและการเข้าถึงชุมชนอย่างเพียงพอและสะดวกสบาย เป็นชุมชนที่มีมรดกทางงานช่างท้องถิ่น และเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เป็นชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมและอาคารที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมและมีความเก่าหายากในปัจจุบัน และการใช้ประโยชน์

อาคารของประชาชนยังคงดั้งเดิมอยู่เป็นส่วนใหญ่ ชุมชนที่มีบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่มีส่วนในการสร้างความเป็นมาของชุมชนเป็นความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ที่ต้องส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และสานต่อ ประชาชนให้ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ชุมชน และจดจำเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้จึงมีการรับรู้ถึงความต่อเนื่องของเรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และประชาชนเกือบทั้งหมดของชุมชนต้องการอนุรักษ์ชุมชนให้มีความดั้งเดิมต่อไป นอกจากนี้ยังมีการรักษาและส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมต่อประวัติศาสตร์โดยนำอาคารเก่าและพื้นที่ว่างของชุมชนที่มีคุณค่ามาใช้ประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งยังเป็นการนำทรัพยากรทางประวัติศาสตร์มาใช้เพื่อการศึกษาสำหรับเยาวชนและบุคคลทั่วไป ประชาชนรับรู้ถึงคุณค่าด้านความหายากในเชิงกายภาพของตลาดเก่า รู้สึกมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีการรับรู้ถึงความงามทางสถาปัตยกรรมของอาคาร รับรู้ถึงความมีเอกลักษณ์ในพื้นที่รวมถึงกิจกรรม ประชาชนมีความผูกพันกันในชุมชนระดับที่สูง ส่วนด้านนโยบายนโยบายแผนงานตลาดเก่าสามชุกเป็นชุมชนที่มีแผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมชุมชน โครงการส่งเสริมให้เกิดการรักษางานช่างท้องถิ่น และมีการวางแผนชุมชนโดยคำนึงถึงคุณค่าทางกายภาพของพื้นที่

ข้อจำกัด : พบว่าด้านความแท้ของโครงสร้างอาคารมีความดั้งเดิมของวัสดุในการต่อเติมมีความเปลี่ยนแปลงมาก เพราะต่อเติมไม่กลมกลืนกับรูปแบบเดิม และภาพรวมของอาคารมีความดั้งเดิมในระดับปานกลางถึงน้อยลง ความมีบูรณภาพทางพื้นที่พบว่าชุมชนมีการใช้ประโยชน์พื้นที่ริมน้ำลดลง และมีการเปลี่ยนกายภาพทำน้ำเก่าอย่างมาก เพราะมีการสร้างเขื่อนทางเดินริมน้ำที่สร้างด้วยคอนกรีตตลอดแนวแม่น้ำ และการรับรู้คุณค่ายังมีน้อยในกลุ่มประชาชนที่มีอายุน้อย มีระดับการศึกษาที่ต่ำ มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชนน้อย และมีสถานภาพเป็นเพียงสมาชิกในชุมชน ในด้านนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวกับการรักษาคุณค่าทางประวัติศาสตร์ชุมชนของตลาดเก่าสามชุก ยังคงเป็นเพียงการริเริ่มและการทำงานของกลุ่มคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเพียงฝ่ายเดียวมากกว่า มีเพียงการเข้ามาช่วยเหลือบ้างของหน่วยงานมูลนิธิชุมชนไท ส่วนเทศบาลตำบลสามชุกที่มีความรับผิดชอบในพื้นที่โดยตรงกลับไม่มีนโยบายและแผนงาน โครงการในการรักษาหรือส่งเสริมคุณค่าทางมรดกของชุมชนเลย

3. ด้านกลไกในการพัฒนาที่ส่งผลต่อเมืองประวัติศาสตร์

โอกาส : สำหรับในส่วนของการมีส่วนร่วมพบว่าประชาชนทั้งหมดนับถือศาสนาเดียวกัน คือศาสนาพุทธ ซึ่งทำให้ความต่างทางแนวคิดและความเชื่อมีน้อย การร่วมกิจกรรมมีสูง โอกาสด้านความสามัคคีมีมาก ง่ายต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วม และชุมชนที่มีระดับปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านสูง และมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติมาก นอกจากนี้ประชากรอยู่อาศัยในชุมชนมานานเป็นคนเก่าแก่ของชุมชนและดั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่ และทราบความเป็นมาของชุมชนดี และมีความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของชุมชนมาก จึงเป็นโอกาสของการมีส่วนร่วมในการรักษามรดกทาง

วัฒนธรรมในชุมชนไว้ ซึ่งพบว่าลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ส่วนมากจะเป็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การเข้าร่วมงานประเพณีต่างๆ และการร่วมประชุมหรือเสนอความคิดเห็น และส่วนมากผู้เข้าร่วมจะเป็นคนรุ่นใหม่ มีการศึกษาสูงและอยู่อาศัยในชุมชนมานาน มีอายุอยู่ในวัยกลางคนขึ้นไป เป็นกลุ่มที่มีครอบครัวอาศัยในชุมชน ดังนั้นจึงถือว่าเป็นข้อดีของชุมชนที่ประชาชนกลุ่มดังกล่าวนี้ให้ความสนใจ ประชาชนในชุมชนต้องการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตัดสินใจในโครงการต่างๆ และต้องการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการการทำงานของเทศบาล และเป็นกลุ่มที่มีภูมิลาดังเดิมในพื้นที่ แสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนมีความใส่ใจในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง

และนอกจากนี้ในชุมชนยังมีการจัดตั้งกลุ่มการทำงานเพื่อการบริหารจัดการชุมชน ใช้ชื่อ กลุ่มคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุก ซึ่งเป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมที่มาจากภาคประชาชนโดยแท้จริงและมีการทำงานโดยประชาชนในพื้นที่ และสามารถตัดสินใจในการพัฒนาหรือบริหารชุมชนได้เองหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่สนับสนุนนโยบายที่เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและส่วนรวมเท่านั้น ซึ่งถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูงสุด

สำหรับโอกาสของชุมชนในการพึ่งพาตนเองและการนำคุณค่าชุมชนมาสร้างมูลค่านั้นนอกจากในทางการเมืองที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในทางเศรษฐกิจยังมีในเรื่องของการสร้างงานและอาชีพเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ ได้มีรายได้เพิ่มขึ้น จากการท่องเที่ยวซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาชุมชนในเชิงอนุรักษ์ขึ้น มีการรวมกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งทางด้านเงินทุนและอำนาจในการต่อรอง โดยการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ซึ่งมีการผลิตชิ้นงานที่เป็นของที่ระลึกและของฝากจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ที่นำมรดกทางวัฒนธรรมของพื้นที่มาสร้างงานและการผลิตสินค้า เป็นการนำคุณค่าทางประวัติศาสตร์มาสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้ชุมชนเพิ่มขึ้น นำอาคารเก่า และพื้นที่ว่างของชุมชนที่มีคุณค่ามาใช้ประโยชน์ต่อสาธารณะ เป็นการใช้ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์เพื่อการศึกษาสำหรับเยาวชนและบุคคลทั่วไป และเป็นชุมชนที่มีแผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมชุมชน และชุมชนยังมีแผนงานและโครงการหลายอย่างที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเมือง

ข้อจำกัด : พบข้อจำกัดด้านประชากรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมคือ ประชากรมีระดับการศึกษาในระดับประถมมาก เพราะมีคนแก่มากกว่าเนื่องจากสมัยก่อนโอกาสทางการศึกษามีน้อย ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่าการศึกษาที่ต่ำมีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมและการเข้าร่วมพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ ประชาชนกลุ่มที่มีการศึกษาค่ำ มีอายุน้อย และกลุ่มที่มีการประกอบการอาชีพนอกชุมชนและผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนในระยะเวลาที่น้อย ยังมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเมืองน้อย ซึ่งกลุ่มดังกล่าวนี้ก็มีความจำเป็นต่อการวางแผนชุมชนเช่นกัน และเพศหญิงยังมีความสนใจเข้าร่วมใน

ระดับที่ต่ำกว่าชาย และประชาชนส่วนมากเช่าที่อยู่อาศัย มีส่วนน้อยที่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย ทำให้ไม่มีสิทธิขาดในการตัดสินใจหรือลงมือปรับปรุงอาคาร ตลอดจนขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาอาคารที่อยู่อาศัย ประชาชนในชุมชนส่วนมากมีสถานภาพเป็นสมาชิกชุมชนมีเพียงส่วนน้อยที่เป็นคณะทำงานและเป็นหัวหน้าชุมชนซึ่งจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมพบว่าสมาชิกชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการบริหารจัดการเมืองน้อย ซึ่งนับเป็นข้อจำกัดของ การมีส่วนร่วมในระดับสูง

สำหรับในส่วนของการพึ่งพาตนเองพบว่าการจัดการชุมชนด้านการอนุรักษ์ยังไม่ก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ยังคงต้องพึ่งพาการท่องเที่ยวอยู่ ดังนั้นการรักษากิจกรรมหรือวิถีชีวิต และงานช่างให้คงไว้ได้จึงเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ในเชิง นโยบายและแผนงานยังพบว่าโครงการหรือแผนงานในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนตลาดเก่า ส่วนมากยังคงเป็นของหน่วยงานองค์กรของชุมชนทั้งหมด สำหรับหน่วยงานเทศบาลยังไม่ค่อยมีบทบาทหรือไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ การจัดทำโครงการหรือแผนงาน รวมถึงขั้นตอนการปฏิบัติการในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนยังไม่เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่เท่าที่ควร โดยเฉพาะหน่วยงานบริหารจากภาครัฐ เช่นเทศบาล อำเภอ ซึ่งยังไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน และโครงการพัฒนาชุมชนตลาดเก่าเลย

4. ด้านวิสัยทัศน์การพัฒนาเมืองกับมรดกทางวัฒนธรรม

โอกาส : ในด้านกลไกที่ใช้ในการหาข้อตกลงร่วมกันพบว่าในชุมชนมีการรวมกลุ่มจัดตั้งคณะทำงานชื่อคณะกรรมการพัฒนาตลาดขึ้นมา เพื่อบริหารจัดการชุมชนตลอดจนหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน โดยให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันจัดการและบริหารจึงมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนที่สูง และสามารถตัดสินใจในการพัฒนาหรือบริหารชุมชนได้เอง นอกจากนี้ กลุ่มคณะกรรมการฯ และเทศบาลยังมีการจัดทำสื่อที่ใช้ในการแจ้งข้อมูลข่าวสารหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะกลุ่มคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุก ซึ่งมีสื่อเพื่อการเผยแพร่ข่าวสาร และสื่อสำหรับการให้ความรู้ในการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ชุมชนและให้เกิดการรับรู้คุณค่าทางประวัติศาสตร์ของชุมชน

สำหรับการใช้งานด้านอนุรักษ์ในการถือกุศลสังคมนั้น พบว่าในชุมชนให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมงานประเพณีประจำปีที่มีการสืบทอดกันมาโดยตลอดช่วยให้สังคมมีความแน่นแฟ้นขึ้น และการที่ส่งเสริมให้พื้นที่ตลาดเก่าเป็นพิพิธภัณฑ์เชิงวิถีชีวิตและการจัดให้มีการใช้อาคารเก่าเป็นพิพิธภัณฑ์ชุมชน นั้นถือเป็นการนำทรัพยากรทางประวัติศาสตร์มาใช้เพื่อการศึกษาสำหรับเยาวชนและบุคคลทั่วไปและเป็นการใช้อาคารเก่า และพื้นที่ว่างของชุมชนที่มีคุณค่ามาใช้ประโยชน์ต่อสาธารณะ นอกจากนี้ผลที่ได้ยังช่วยในการสร้างคอกาสทางเศรษฐกิจให้ชุมชนเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ซึ่งพบได้ว่ารายได้ของประชาชนในพื้นที่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น สำหรับ

แผนงานที่ช่วยรักษาหรือป้องกันความเสียหายแก่มรดกในพื้นที่ถึงแม้ว่าชุมชนจะมีแผนงานที่ชัดเจนเพียงในส่วนของการป้องกันอัคคีภัยในชุมชน แต่จะเห็นว่าโครงการต่างๆ หลายอย่างในเรื่องการอนุรักษ์ชุมชนได้ส่งผลดีทั้งด้านสังคม และด้านนเศรษฐกิจของชุมชน และยังถือได้ว่าการทำงานด้านอนุรักษ์ที่ผ่านมาจากชุมชนเป็นรูปแบบหรือวิธีการที่ช่วยในการรักษาไม่ให้เกิดการสูญเสียมรดกทางวัฒนธรรมได้ด้วย เพราะโดยสรุปแล้วชุมชนตลาดเก่าสามชุกเป็นชุมชนที่มีแผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมชุมชน มีแผนงานและโครงการส่งเสริมให้เกิดการรักษางานช่างท้องถิ่น มีการวางแผนชุมชนโดยคำนึงถึงคุณค่าทางกายภาพของพื้นที่ มีแผนงานและโครงการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเมืองเป็นชุมชนที่นำการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมมาใช้ในการเกื้อกูลสังคม และเป็นชุมชนที่มีแผนงานและโครงการที่ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง

ข้อจำกัด : พบว่าการจัดการชุมชนด้านการอนุรักษ์ยังไม่ก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ยังคงต้องพึ่งพาการท่องเที่ยวอยู่ ดังนั้นการรักษากิจกรรมหรือวิถีชีวิต และงานช่างให้คงไว้ได้จึงเป็นไปได้ยาก กลุ่มประชาชนที่มีการศึกษาต่ำ มีอายุน้อย และกลุ่มที่มีการประกอบการอาชีพนอกชุมชนและผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนในระยะเวลาที่น้อย ยังมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเมืองน้อย ซึ่งกลุ่มดังกล่าวนี้ก็มีความจำเป็นต่อการวางแผนชุมชนเช่นกัน และเพศหญิงยังมีความสนใจเข้าร่วมในระดับที่ต่ำกว่าชาย โครงการหรือแผนงานในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนตลาดเก่า ส่วนมากยังคงเป็น ของหน่วยงานองค์กรของชุมชนทั้งหมด สำหรับหน่วยงานเทศบาลยังไม่ค่อยมีบทบาทหรือไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ชุมชน การจัดทำโครงการหรือแผนงาน รวมถึงขั้นตอนการปฏิบัติการในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนยังไม่เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่เท่าที่ควร โดยเฉพาะหน่วยงานบริหารจากภาครัฐ เช่น เทศบาล อำเภอ ซึ่งยังไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน และโครงการพัฒนาชุมชนตลาดเก่าเลย ซึ่งสอดคล้องกับที่ประชาชนในชุมชนและนอกชุมชนให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการอนุรักษ์ตลาดเก่าสามชุกว่า ชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วมที่มากพอ ทั้งภาครัฐและประชาชน ทั้งยังขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และยังขาดเงินทุนในการดำเนินการในโครงการอนุรักษ์

นอกจากนี้ชุมชนยังไม่มีโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบูรณะอาคารในเชิงอนุรักษ์ อย่างเป็นทางการและมีความชัดเจนในการควบคุมกิจกรรมที่เกิดจากการท่องเที่ยวซึ่งอาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของผู้คนในพื้นที่ที่อาจสูญเสียความดั้งเดิมไป

ตารางที่ 7.1 แสดงโอกาสและข้อจำกัดของชุมชนในด้านต่างๆ

ประเด็นการพิจารณา	โอกาส	ข้อจำกัด	เหตุผล
1. ด้านประชากร			
● ลักษณะการอยู่อาศัย	X		+ มีการอยู่อาศัยแบบครอบครัวมากทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านค่อนข้างสูง
● อาชีพ	X		+ มีความดั้งเดิมทางอาชีพทำให้ความแท้ของกิจกรรมให้เหลือสืบทอดแสดงให้เห็นว่าวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปมากและดำเนินต่อไป
● รายได้	X		+ รายได้อยู่ในอัตราที่คงที่และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
● อายุ และเพศ		X	- ประชากรในชุมชนส่วนมากเป็นวัยชราและเป็นผู้หญิงมากกว่า
● ระยะเวลาการอยู่อาศัย	X		+ ประชากรอยู่อาศัยมานานกว่า 50 ปีเป็นส่วนมาก เป็นคนเก่าแก่ของชุมชน ทราบความเป็นมาและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนมาก
● ระดับการศึกษา		X	- ประชากรมีระดับการศึกษาในระดับประถมมาก เพราะมีคนแก่มากกว่าเนื่องจากสมัยก่อน โอกาสทางการศึกษามีน้อย การศึกษาที่ต่ำมีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมและการเข้าร่วมพัฒนาชุมชน
● ศาสนา	X		+ ทั้งหมดของประชากรในชุมชนนับถือศาสนาพุทธ โอกาสของความต่างทางแนวคิดมีน้อยลง การร่วมกิจกรรมมีสูง โอกาสด้านความสามัคคีมีมากขึ้น อาจจะช่วยต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วม
● การครอบครองที่อยู่อาศัย		X	- ประชากรส่วนมากเช่าที่อยู่อาศัย มีส่วนน้อยที่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย ทำให้ไม่มีสิทธิ์ขาดในการตัดสินใจหรือลงมือปรับปรุงอาคาร ตลอดจนไม่มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาอาคารที่อยู่อาศัย
● สถานภาพในชุมชน		X	- ส่วนมากประชาชนเป็นสมาชิกชุมชนมีเพียงส่วนน้อยที่เป็นคณะทำงานและเป็นหัวหน้าชุมชน ดังนั้นโอกาสเข้าร่วมในการบริหารจัดการเมืองจึงมีน้อย ซึ่งนับเป็นข้อจำกัดในเรื่องของการมีส่วนร่วมในระดับสูง

หมายเหตุ: + หมายถึงโอกาส, - หมายถึงข้อจำกัด

ตารางที่ 7.1 (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	โอกาส	ข้อจำกัด	เหตุผล
2. คุณค่าประวัติศาสตร์			
● ที่ตั้ง(การเข้าถึง)และสภาพแวดล้อม	X	X	+ ตำแหน่งที่ตั้งมีความดั้งเดิม และการเข้าถึงมีความสะดวกสบาย - การคมนาคมเปลี่ยนแปลง การใช้ประโยชน์พื้นที่ริมน้ำลดลง และมีการเปลี่ยนกายภาพทำน้ำเก่าให้เป็นเส้นทางเดินริมน้ำสร้างด้วยคอนกรีตตลอดแนวแม่น้ำ และการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในการรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนมีน้อยมาก
● อาคาร และการใช้ประโยชน์อาคาร(อายุ สภาพ รูปแบบ วัสดุ)	X	X	+ อาคารส่วนมากมีอายุร่วมร้อยปี มากสุด โครงสร้างและวัสดุส่วนมากมีความดั้งเดิม ศิลปะการตกแต่งอาคารมีเอกลักษณ์แบบ โบราณและกลุ่มอาคารมีเอกลักษณ์ของเรือนแถวไม้แบบตลาดย่านคนจีนในสมัยก่อน การใช้ประโยชน์อาคารยังคงดั้งเดิมอยู่เป็นส่วนใหญ่ - ความดั้งเดิมของวัสดุในการต่อเติมพบว่ามีเปลี่ยนแปลงมาก เพราะต่อเติมไม่กลมกลืนกับรูปแบบเดิม และภาพรวมของอาคารมีความดั้งเดิมในระดับปานกลางถึงน้อยลง
● งานช่างท้องถิ่น	X	X	+ ยังคงมีงานช่างท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มงานช่างแบบการผลิตและการค้าที่ยังมีการประกอบการอยู่บ้างและเป็นที่ยุ้จักของคนในพื้นที่ + ชุมชนมีงานช่างทางสถาปัตยกรรมที่ยังคงมีให้ศึกษาและใช้ในการท่องเที่ยวได้ - งานช่างที่ยังคงมีเป็นงานช่างที่ประกอบชิ้นงานแบบภาคการผลิตและการค้า ไม่สามารถรักษาได้ ปัจจุบันไม่มีช่างฝีมือทางสถาปัตยกรรมในชุมชน โอกาสในการรักษาเอกลักษณ์ทางอาคารมีค่อนข้างยาก
● บุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์	X		+ ตลาดเก่าสามชุกเป็นชุมชนที่มีบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่มีส่วนในการสร้างความเป็นมาของชุมชนเป็นความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ที่ต้องส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และสานต่อ

หมายเหตุ : + หมายถึงโอกาส, - หมายถึงข้อจำกัด

ตารางที่ 7.1 (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	โอกาส	ข้อจำกัด	เหตุผล
<ul style="list-style-type: none"> การรับรู้ถึงความสำคัญทางประวัติศาสตร์และเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่จดจำได้ 	X		+ ประชาชนรับรู้ถึงความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ประชาชนส่วนมากจดจำเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้สะท้อนให้เห็นถึงความต่อเนื่องทางเรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และประชาชนเกือบทั้งหมดของชุมชนต้องการอนุรักษ์ชุมชนให้มีความดั้งเดิมต่อไป และคิดว่าตลาดเก่ามีความน่าสนใจมากในทางกายภาพตลอดทั้ง 5 ซอย
<ul style="list-style-type: none"> การใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกัน 	X		+ มีการนำอาคารเก่าที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมมาใช้เป็นพิพิธภัณฑสถานชุมชน และมีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ว่างในชุมชนสำหรับหารประชุมและจัดกิจกรรมต่างๆ
<ul style="list-style-type: none"> การให้ความรู้และการศึกษากันคว้า 	X		+ ใช้ชุมชนเก่าเป็นแหล่งศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนจากการสร้างพิพิธภัณฑสถานและการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาวินัยชีวิตของตนในชุมชนให้สามารถเป็นพิพิธภัณฑสถานเล่าเรื่องเชิงวิถีชีวิตได้
<ul style="list-style-type: none"> การให้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ 	X		+ เป็นชุมชนที่น่าคุณค่าทางประวัติศาสตร์มาสร้างรายได้ให้ชุมชนเพิ่มขึ้น และมีบทบาทในการสร้างอาชีพเสริมให้ประชาชน
<ul style="list-style-type: none"> ความคิดเห็นในการรับรู้คุณค่าด้านต่างๆ ของตลาดเก่าสามชุก 	X	X	+ ประชาชนรับรู้ถึงความหายากในเชิงกายภาพของตลาดเก่า รู้สึกมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีการรับรู้ถึงความงามทางสถาปัตยกรรมของอาคาร รับรู้ถึงความมีเอกลักษณ์ในพื้นที่รวมถึงกิจกรรม ประชาชนมีความผูกพันกันในชุมชนระดับที่สูง - การรับรู้คุณค่ายังมีน้อยในกลุ่มประชาชนที่มีอายุน้อย มีระดับการศึกษาที่ต่ำ มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชนน้อย และมีสถานภาพเป็นเพียงสมาชิกในชุมชน
3. การมีส่วนร่วม			
<ul style="list-style-type: none"> การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอนุรักษ์ 	X	X	+ การได้รับข้อมูลข่าวสารทั่วถึงดี โดยเฉพาะกลุ่มประชากรที่อยู่อาศัยแบบครอบครัว และกลุ่มอาชีพค้าขาย และทำงานช่างฝีมือ ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมในชุมชน และกลุ่มที่มีการศึกษาสูง และเทศบาลและองค์กรชุมชนก็มีสื่อที่ใช้ในการแจ้งข้อมูลข่าวสารหลากหลายรูปแบบ - ประชาชนกลุ่มอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้นยังไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ดีพอ
<ul style="list-style-type: none"> การเข้าประชุมรับฟังหรือเสนอความคิดเห็นในชุมชน 	X	X	+ ประชาชนส่วนมากของชุมชนเข้าร่วมและเป็นกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง - ประชาชนกลุ่มที่มีการศึกษาดำยังมีส่วนร่วมน้อย ทั้งๆที่ประชาชนส่วนใหญ่ของชุมชนมีระดับการศึกษาดำ

หมายเหตุ : + หมายถึงโอกาส, - หมายถึงข้อจำกัด

ตารางที่ 7.1 (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	โอกาส	ข้อจำกัด	เหตุผล
<ul style="list-style-type: none"> การร่วมตัดสินใจในฐานะคณะกรรมการในโครงการ 	X	X	+ ส่วนมากผู้เข้าร่วมจะเป็นคนรุ่นใหม่ มีการศึกษาสูงและอยู่อาศัยในชุมชนมานาน - ผู้ที่มีการศึกษาค่ายังมีโอกาสเข้าร่วมน้อย และเพศหญิงยังมีความสนใจเข้าร่วมในระดับที่ต่ำกว่าชาย
<ul style="list-style-type: none"> การตอบแบบสอบถามหรือการให้สัมภาษณ์ 	X	X	+ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ใหญ่ในระดับวัยกลางคนขึ้นไป มีการใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนมานาน การให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนจึงค่อนข้างชัดเจนและแม่นยำสูง เพราะเป็นคนพื้นที่ - การมีส่วนร่วมด้านนี้ยังไม่ทั่วถึงกลุ่มประชากรที่เป็นวัยรุ่น และกลุ่มที่มีการประกอบการภายนอกชุมชน และผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนในระยะเวลาที่น้อย ซึ่งกลุ่มดังกล่าวนี้ก็มีความจำเป็นต้องการวางแผนชุมชนเช่นกัน
<ul style="list-style-type: none"> การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการ 		X	- การมีส่วนร่วมในด้านนี้ส่วนมากยังเป็นของกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ซึ่งเป็นประชาชนกลุ่มที่มีน้อยในชุมชน
<ul style="list-style-type: none"> การให้การสนับสนุนด้านการเงินและอุปกรณ์ 	X		+ ส่วนมากจะเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง เป็นวัยกลางคน อาศัยอยู่ในชุมชนมานานซึ่งเป็นกลุ่มที่มีครอบครัว มีรายได้แล้ว จึงจะให้การสนับสนุน ซึ่งก็เป็นประชาชนกลุ่มที่มีจำนวนมากในชุมชนดังนั้นจึงถือว่าเป็นข้อดีของชุมชนที่ประชาชนกลุ่มดังกล่าวนี้ให้ความสนใจ
<ul style="list-style-type: none"> การร่วมงานพิธีการต่างๆ หรือการร่วมจัดกิจกรรมหรืองานประเพณีในชุมชน และการรับสื่อ 	X	X	+ เป็นกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมที่ประชาชนกลุ่มที่มีอายุมาก มีการศึกษาสูง มีระยะเวลาการอยู่อาศัยมาก เข้าร่วมมาก - ประชาชนกลุ่มที่มีอายุน้อย มีการศึกษาค่ำ และกลุ่มที่อาศัยในชุมชนยังไม่นานพอเข้าร่วมในสัดส่วนที่น้อย

หมายเหตุ : + หมายถึงโอกาส, - หมายถึงข้อจำกัด

ตารางที่ 7.1 (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	โอกาส	ข้อจำกัด	เหตุผล
<ul style="list-style-type: none"> ● ความต้องการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตัดสินใจในโครงการต่างๆ และความต้องการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการการทำงานของเทศบาล 			<ul style="list-style-type: none"> + กลุ่มประชากรที่ต้องการเข้าร่วมในประเด็นดังกล่าวมีมาก และเป็นกลุ่มที่มีภูมิลำเนาตั้งเดิมในพื้นที่ แสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนมีความใส่ใจในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง - กลุ่มประชากรเพศหญิงยังไม่เห็นความสำคัญและยังไม่มีความต้องการเข้าร่วมมากนัก
4. นโยบาย แผนงาน และโครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ชุมชน			
<ul style="list-style-type: none"> ● โครงการร่วมกันทำความสะอาดตลาดเก่าร้อยปี 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + แผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน - โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการของฝ่ายคณะกรรมการพัฒนาตลาด เทศบาลไม่มีส่วนร่วมเลย
<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดงานประเพณีประจำปี 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + แผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน + มีการนำการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมมาใช้ในการเกื้อกูลสังคม - เป็นการจัดงานที่มีขึ้นตามปกติและไม่ได้เป็นแผนงานที่มุ่งเน้นต่อพื้นที่ชุมชนตลาดเก่าโดยตรงและเทศบาลเองก็มีแผนงานนี้ตามแผนทั่วไปของการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล

หมายเหตุ : + หมายถึง โอกาส, - หมายถึง ข้อจำกัด

ตารางที่ 7.1 (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	โอกาส	ข้อจำกัด	เหตุผล
<ul style="list-style-type: none"> โครงการจัดงานมหกรรมอาหารอร่อยดีที่สามชุก 	X		<ul style="list-style-type: none"> + โครงการที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการรักษางานช่างท้องถิ่น + แผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน + มีการนำการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมมาใช้ในการถือฤกษ์มงคล
<ul style="list-style-type: none"> แผนงานที่ส่งเสริมให้ประชาชนนำบ้านที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และมีการประกอบกิจการดั้งเดิมอยู่เข้าร่วมเป็นพิพิธภัณฑ์วิถีชีวิตชุมชน 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + โครงการที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการรักษางานช่างท้องถิ่น + แผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาตนเอง + มีการนำการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมมาใช้ในการถือฤกษ์มงคล - เป็นโครงการของฝ่ายคณะกรรมการพัฒนาตลาด เทศบาลไม่มีส่วนร่วมเลย
<ul style="list-style-type: none"> โครงการปรับปรุงบ้านขุนจ่านงค์ให้เป็นพิพิธภัณฑ์ชุมชน 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + แผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาตนเอง + มีการนำการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมมาใช้ในการถือฤกษ์มงคล - เป็นโครงการของฝ่ายคณะกรรมการพัฒนาตลาดและการสนับสนุนจากมูลนิธิชุมชนไท เทศบาลไม่มีส่วนร่วมเลย
<ul style="list-style-type: none"> โครงการปรับปรุงอาคารไม้เก่าเชิงอนุรักษ์ในซอย 1 ซอย 2 เพื่อนำร่องโครงการอนุรักษ์ 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + โครงการทำแผนหรือผังเมืองที่ช่วยรักษาหรือค้ำประกันถึงคุณค่าทางกายภาพของพื้นที่ + แผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน - เป็นโครงการของฝ่ายคณะกรรมการพัฒนาตลาดและการสนับสนุนจากมูลนิธิชุมชนไท เทศบาลไม่มีส่วนร่วมเลย

หมายเหตุ : + หมายถึงโอกาส, - หมายถึงข้อจำกัด

ตารางที่ 7.1 (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	โอกาส	ข้อจำกัด	เหตุผล
<ul style="list-style-type: none"> โครงการจัดทำประวัติศาสตร์เมือง โดยใช้ภาพถ่ายและประวัติศาสตร์บอกเล่าจากผู้สูงอายุในชุมชน. 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + โครงการทำแผนหรือผังเมืองที่ช่วยรักษาหรือค้ำประกันถึงคุณค่าทางกายภาพของพื้นที่ + แผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน + มีการนำการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมมาใช้ในการถือฤกษ์สังคัม - เป็นโครงการของฝ่ายคณะกรรมการพัฒนาตลาดเพียงฝ่ายเดียว เทศบาลไม่มีส่วนร่วมเลย
<ul style="list-style-type: none"> โครงการจัดทำผังการท่องเที่ยวนในชุมชน 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + โครงการทำแผนหรือผังเมืองที่ช่วยรักษาหรือค้ำประกันถึงคุณค่าทางกายภาพของพื้นที่ - เป็นโครงการของฝ่ายคณะกรรมการพัฒนาตลาดเพียงฝ่ายเดียว เทศบาลไม่มีส่วนร่วมเลย
<ul style="list-style-type: none"> โครงการจัดตั้งกองทุนเพื่อการอนุรักษ์ 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + แผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาตนเอง + มีการนำการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมมาใช้ในการถือฤกษ์สังคัม - เป็นโครงการของฝ่ายคณะกรรมการพัฒนาตลาดเพียงฝ่ายเดียว เทศบาลไม่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องเลย
<ul style="list-style-type: none"> การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อผลิตสินค้าและของที่ระลึกจำหน่าย 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + มีโครงการที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการรักษางานช่างท้องถิ่น + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาตนเอง + มีการนำการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมมาใช้ในการถือฤกษ์สังคัม - ฝ่ายเทศบาลไม่มีการรับรู้และไม่มีส่วนร่วมใดเลย มีเพียงฝ่ายคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกที่สนับสนุน

หมายเหตุ : + หมายถึงโอกาส, - หมายถึงข้อจำกัด

ตารางที่ 7.1 (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	โอกาส	ข้อจำกัด	เหตุผล
<ul style="list-style-type: none"> โครงการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครป้องกันอัคคีภัยในชุมชน 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาตนเอง - เป็นโครงการของฝ่ายคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุก เทศบาลไม่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งที่จริงน่าจะมีบทบาทในโครงการลักษณะเช่นนี้
<ul style="list-style-type: none"> โครงการจัดอบรมและศึกษาดูงานนอกสถานที่ 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาตนเอง - ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ยังได้รับโอกาสน้อย เนื่องจากส่วนมากเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาสูงที่ได้รับโอกาสนี้
<ul style="list-style-type: none"> โครงการมัคคุเทศก์น้อย 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + แผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน + เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาตนเอง + มีการนำการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมมาใช้ในการถือฤกษ์สังคัม - เป็นโครงการของฝ่ายคณะกรรมการพัฒนาตลาดเพียงฝ่ายเดียว เทศบาลไม่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องเลย
<ul style="list-style-type: none"> โครงการเยาวชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 	X		<ul style="list-style-type: none"> + เป็นโครงการทำแผนหรือผังเมืองที่ช่วยรักษาหรือค้ำประกันถึงคุณค่าทางกายภาพของพื้นที่ + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

หมายเหตุ : + หมายถึงโอกาส, - หมายถึงข้อจำกัด

ตารางที่ 7.1 (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	โอกาส	ข้อจำกัด	เหตุผล
<ul style="list-style-type: none"> การจัดทำสื่อเผยแพร่โครงการ การอนุรักษ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของตลาดเก่าสามชุก 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + โครงการทำแผนหรือผังเมืองที่ช่วยรักษาหรือค้ำประกันถึงคุณค่าทางกายภาพของพื้นที่ + แผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน - เป็นโครงการของฝ่ายคณะกรรมการพัฒนาตลาดและการสนับสนุนจากมูลนิธิชุมชนไท เทศบาลไม่มีส่วนร่วมเลย
<ul style="list-style-type: none"> โครงการแรลลี่จักรยานชมประวัติศาสตร์เมือง 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> + แผนงานและโครงการที่ช่วยรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน + โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน - เป็นโครงการของฝ่ายคณะกรรมการพัฒนาตลาดเพียงฝ่ายเดียว เทศบาลไม่มีส่วนร่วมเลย
<ul style="list-style-type: none"> ความต้องการให้เทศบาลมีข้อกำหนดเกี่ยวกับรูปแบบอาคารและสิ่งปลูกสร้างให้มีลักษณะแบบอาคารเก่าดั้งเดิม 	X		<ul style="list-style-type: none"> + ประชาชนทั้งในและนอกชุมชนมีความต้องการให้เทศบาลมีข้อกำหนดเกี่ยวกับรูปแบบอาคารและสิ่งปลูกสร้างให้มีลักษณะแบบอาคารเก่าดั้งเดิม ความต้องการดังกล่าวจึงถือว่าเป็นโอกาสของชุมชนในเรื่องการออกข้อกำหนดนโยบายท้องถิ่นที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

หมายเหตุ : + หมายถึงโอกาส, - หมายถึงข้อจำกัด

7.2 ความสัมพันธ์ของการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์ระหว่างเทศบาลท้องถิ่นและประชาชนรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา

สรุปความสัมพันธ์ของการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์ระหว่างเทศบาลกับประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในลักษณะของการแจ้งข่าวสาร การประชาสัมพันธ์การทำงานให้ประชาชนทราบ และการจัดประชุมแสดงความคิดเห็นในบางโอกาสเท่านั้น และเทศบาลมีส่วนร่วมในการร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดงานโดยสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็นเท่านั้น ไม่ได้มีการร่วมคิดค้นปัญหาและร่วมกันแก้ไข จากความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ตลาดเก่าแต่อย่างไร แต่อย่างไรก็ตามยังมีความสัมพันธ์กันในการร่วมกันทำงานในบางโครงการที่เป็นส่วนรวมในเขตเทศบาล และมี การสนับสนุนดูแลด้านงานสาธารณูปโภคต่างๆ เช่นการป้องกันอัคคีภัย การอำนวยความสะดวกด้านประปา และการทำความสะอาดซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของเทศบาลที่ต้องรับผิดชอบ แต่หากว่าเทศบาลเองไม่มีส่วนในการบริหารจัดการหรือพัฒนาชุมชนในด้านโครงการอนุรักษ์ชุมชนแต่อย่างใด

ดังที่กล่าวมาจะเห็นว่าเทศบาลมีส่วนเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับงานด้านอนุรักษ์ชุมชนน้อยมากหรือแทบไม่มีเลย และเป็นเพียงความสัมพันธ์ภายใต้ภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงเท่านั้น โดยไม่มีแผนงานหรือโครงการที่ได้จากการมีส่วนร่วมหรือต้องร่วมมือกันของระหว่างหน่วยงานในชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกที่มาจากการร่วมคิดร่วมทำจากชุมชนเลย ซึ่งถือเป็นจุดด้อยในการบริหารจัดการเมืองของเทศบาลสามชุก

7.3 ข้อเสนอแนะ

7.3.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์ตลาดเก่าสามชุก ตามประเด็นการศึกษาตามแนวทางการบริหารจัดการเมืองประวัติศาสตร์ในเอเชีย

1) ข้อเสนอแนะในประเด็นการบริหารจัดการเมืองที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์

- เทศบาลควรมีแผนหรือผังเมืองที่คำนึงถึงคุณค่าของทรัพยากรที่มีในชุมชน เช่นกรณีตลาดเก่าสามชุก มีทรัพยากรด้านคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ก็ควรนำคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของชุมชนมาใช้เป็นแนวทางหรือทิศทางในการพัฒนาพื้นที่ ตามต้นทุนทางทรัพยากรที่มีในชุมชนอย่างชัดเจน และมีโครงการที่ดำเนินการให้เกิดผลก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

- การบริหารจัดการพื้นที่ประวัติศาสตร์ควรมีแผนในการรักษางานช่างท้องถิ่นที่ชัดเจน รวมถึงมีโครงการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้พึ่งพาตนเองได้ จนสามารถฟื้นเอกลักษณ์ทางวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ได้

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนทั้งภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ควรมีแผนและแนวทางการปฏิบัติเพื่อการฟื้นฟูด้านฝีมือช่าง พร้อมการหาตลาด หาแหล่งวัสดุก่อสร้าง ในการฟื้นฟูฟื้นฟูงานสถาปัตยกรรมชุมชน เช่น ควรมีการจัดฝึกอบรมงานช่างวิชาชีพในรูปแบบงานช่างสถาปัตยกรรมที่มีในชุมชน จัดทำทะเบียนช่างให้แก่ผู้ผ่านการฝึกอบรม เพื่อทำการหาแนวทางในการพัฒนาและซ่อมแซมอาคารในลักษณะดังกล่าวได้

2) ข้อเสนอแนะในประเด็นการบริหารจัดการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการรักษาคุณค่าหรือลักษณะเมืองประวัติศาสตร์ที่ดึงดูดใจผู้คน

- เทศบาลควรเข้าร่วมในการทำงานหรือการจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ชุมชนอย่างเต็มที่ โดยควรเป็นผู้กำหนดรูปแบบของอาคาร และวัสดุในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร ให้มีความกลมกลืน สอดคล้อง และเป็นไปในลักษณะเดียวกัน เพื่อความสวยงามในเชิงอนุรักษ์ ซึ่งจะช่วยเพิ่มระดับการรับรู้คุณค่าด้านความงามทางสถาปัตยกรรมของชุมชน ให้ประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ได้รับรู้หรือตระหนักมากขึ้น โดยที่ระดับเทศบาลควรเข้ามาเป็นผู้ที่ริเริ่มและหามาตรการที่เป็นการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ชุมชนด้วยการนำมาตรการทางการเงินเข้ามาช่วยเหลือ เช่น กองทุนกู้ยืมเพื่อการซ่อมแซมอาคารตามแบบที่มีในข้อกำหนดเพื่อการอนุรักษ์ ระบบการลดหย่อนภาษีให้กับอาคารที่คงความมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม หรือใช้มาตรการในการยกย่องให้รางวัลแก่ผู้ที่มีผลงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงการมีโครงการที่ช่วยส่งเสริมความรู้และส่งเสริมการศึกษาด้านการอนุรักษ์ เช่น การฝึกอบรม การจัดทำสื่อหรือป้ายอนุสรณ์หรือสัญลักษณ์ในพื้นที่ เป็นต้น

- ประชาชนส่วนมากจดจำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของชุมชนได้ดี โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความประทับใจในประเพณีและวัฒนธรรมอันเก่าแก่ ดังนั้น เทศบาลและองค์กรควรส่งเสริมให้มีการสืบสานงานประเพณีแบบย้อนยุคที่หายไปแล้วให้กลับมา

- ควรสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมที่สร้างความตระหนักหรือการรับรู้คุณค่าทางประวัติศาสตร์ให้ประชาชนในพื้นที่และกลุ่มคนภายนอกให้มากขึ้น เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับโครงการอนุรักษ์เพื่อการจัดการที่ยั่งยืน และประสบผลสำเร็จแบบยั่งยืน โดยเฉพาะกลุ่มประชากรที่มีอายุน้อย มีระยะเวลาอยู่อาศัยน้อย และมีการศึกษาดำเนินงาน ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการรับรู้คุณค่าทางประวัติศาสตร์

- การจัดการเมืองประวัติศาสตร์ที่ดี ในกรณีการรักษาคุณค่าหรือลักษณะเมืองประวัติศาสตร์ที่ดึงดูดใจผู้คน ของตลาดเก่าสามชุกนี้ต้องลดข้อจำกัดในเรื่องของการรับรู้คุณค่าด้าน

ความงามของสถาปัตยกรรม ความมีเอกลักษณ์ด้านกิจกรรม และการมีเอกลักษณ์ทางงานช่างฝีมือของท้องถิ่นลงให้ได้ ดังนั้น จึงควรที่จะส่งเสริมหรือมีแผนงาน โครงการที่ใช้ปรับปรุงชุมชนให้บุคคลสามารถรับรู้ถึงความงามทางสถาปัตยกรรม การรับรู้ถึงเอกลักษณ์ทางกิจกรรมของชุมชน และการรับรู้ถึงเอกลักษณ์ทางงานช่างฝีมือของท้องถิ่นให้มากขึ้น จึงจะสามารถรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนไว้ได้ภายใต้การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อย่างยั่งยืน

3) ข้อเสนอแนะในประเด็นการบริหารจัดการเมืองที่เกี่ยวข้องกับด้านกลไกในการพัฒนาที่ส่งผลต่อเมืองประวัติศาสตร์

- เทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนนโยบาย ร่วมกับประชาชนในการพัฒนาพื้นที่ตลาดเก่า ซึ่งจำเป็นในการบริหารจัดการที่ต้องให้คนที่อาศัยในพื้นที่มีส่วนร่วมในระดับการตัดสินใจในการดำเนินการในโครงการต่างๆ ตั้งแต่แรกเริ่ม ซึ่งถือเป็นขั้นตอนในการมีส่วนร่วมในระดับสูงสุด

- หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชุมชน ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ คุณค่าความสำคัญ ปัญหา โครงการหรือแผนงานในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ให้ประชาชนรับรู้อย่างทั่วถึงในระดับที่สูงขึ้น

- ควรส่งเสริมและสร้างโอกาสให้กลุ่มประชากรที่มีระดับการศึกษาต่ำ กลุ่มที่มีอายุน้อย และกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ในระยะเวลาน้อยให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม และในการจัดการชุมชนมากขึ้น เพื่อเป็นการลดข้อจำกัดของชุมชนในการพัฒนาหรือบริหารจัดการชุมชน

- ความต้องการมีส่วนร่วมในระดับตัดสินใจของประชาชนในพื้นที่มีสูง ดังนั้น หน่วยงานบริหารควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารชุมชนในระดับการร่วมตัดสินใจด้วย เพื่อที่จะได้แนวทางการพัฒนาหรือบริหารจัดการให้ตรงกับความต้องการของประชาชนที่อาศัยในพื้นที่อย่างแท้จริง

- หน่วยงานเทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในชุมชนควรมีแผนงานในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่นำคุณค่าทางประวัติศาสตร์มาผนวกเข้าด้วยกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

4) ข้อเสนอแนะในประเด็นการบริหารจัดการเมืองที่เกี่ยวข้องกับ วิสัยทัศน์ในการพัฒนาเมืองกับมรดกทางวัฒนธรรม

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ตลาดเก่าสามชุกทั้งหมดควรร่วมกันจัดทำแผนงาน หรือโครงการที่มุ่งเน้นในการรักษาคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของชุมชนอย่างจริงจัง และมุ่งให้เกิดผลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างแท้จริง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงจะสามารถรักษากิจกรรมและงานช่างฝีมือของท้องถิ่นที่ยังคงเหลืออยู่ได้จริง

- การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตลาดเก่าสามชุกยังขาดการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานองค์กรของชุมชนกับเทศบาล ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่บกพร่องในการบริหารจัดการเมืองในระดับหน่วยงาน หรือองค์กรที่ต้องเร่งปรับปรุงรูปแบบการทำงาน และวิธีการบริหารงานให้ได้ผลสำเร็จอย่างจริงจัง เพราะเนื่องจากในปัจจุบันการพัฒนาในพื้นที่ตลาดเก่าหรือโครงการอนุรักษ์ตลาดเก่ายังขาดการร่วมมือกันระหว่างองค์กรชุมชนและเทศบาลจึงทำให้โครงการดำเนินการได้ไม่เต็มที่

7.3.2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของแนวทางในการส่งเสริมให้กิจการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการตลาดเก่าสามชุกทั้งในภาครัฐ และองค์กรทางชุมชน หรือเอกชน ในระดับส่วนท้องถิ่น และในระดับประเทศ เนื่องจากกรณีตลาดเก่าสามชุกยังมีข้อจำกัดในการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานบริหาร ซึ่งทำให้การอนุรักษ์ในพื้นที่ยังไม่เกิดผลสำเร็จที่ดีพอ

2) ควรมีการศึกษารูปแบบของการใช้มาตรการในการสร้างแรงจูงใจที่มีความเหมาะสมเพื่อสร้างความตระหนัก เห็นคุณค่าทางมรดก และความต้องการอนุรักษ์ชุมชน ของประชาชนในพื้นที่ตลาดเก่า เพื่อให้ง่ายต่อการแก้ไขปัญหาในเรื่องการอนุรักษ์ทั้งทางกายภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน